

Viðmerkingar til:

- Lögtingsmáli nr. [45/2019](#): Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um meirvirðisgjald (Meirvirðisgjaldslógin) (Broytt minstamark fyri skrásetingarskyldu o.a.)
- Lögtingsmáli nr. [47/2019](#): Uppskot til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt (Skattalógin) (Heimavirki)

Fyrst er at siga, at broytingarnar sum eru gjørdar í 45/2019 hava gjørt hetta uppskot minnið negativt – tað er ikki positivt, men minnið negativt enn tað var.

Mangt bendir á, at upprunin til ynski um broytingar í lógini stava frá, at man vil gera tað ómakaleysari og lættari hjá eldri fólki, sum fáast við heilt siðbundið heimavirkið, at gera tað so, at tey kunna forvinna sær nøkur oyrur – uttan stríð og skatt. Tað hava vit ikki hug at seta okkum upp ímóti.

Vit halda bara at uppskotið rakar forkert:

- a) Sum er, er ikki talan um eina lukrativa vinnu. Tað er trupult at fáa ein veruligan vinning, serliga tí at vinningurin er so ómetaligur lágur. Og tað skal ein vinningur til fyri veruliga at kunna flyta seg upp á hægri stig. Vinnan sum vit eru í er sera prísfølsom og tí vera vit so ómetaliga hart raktar av ójavnari kapping. Uppskotið máðar undan støðinum. Uppskotið leggur upp til at pressa prísir á vørunum niður, og tað ger tað enn meira trupult hjá okkum sum arbeiða málrætta eftir at gera hetta til ein vinnuveg.
- b) At flyta markið frá 30.000 til 50.000 broytir ikki uppá tað faktum, at ta lötuna tú selur eitt einasta ting, so skal tú byrjað at skráseta. Um loftið eitur 5, 10, ella 50.000 ger ongan mun. Tú skal duga at prógva fyri Taks at tú hevur rætt til mv-g-frítøku og skatta-frítøku - og tað fær tú altso bara gjørt við at halda roknskap. Tú skal eisini duga at rokna út, nær tú rakar loftinum, so tú veit nær mv-g-kravið er til tín. So at broyta loftið broytir ikki uppá tað faktum at yvirlit skal gerast og haldast líka strangt sum tað er hjá okkum sum vinnuligir framleiðarar – gamaní, mv-g-roknskapurin skal ikki latast inn fyrr enn 50.000,- (sambært uppskotinum), men roknskapurin skal gerast.
- c) Uppskotið rakar eisini forkert í tann mun, at tað er í veruleikanum ikki framleiðarin, ið fær ein lætta, tað er brúkarin sum fær eina bíligari vøru. Og skula vit vera heilt erlig, so er hon ríkiliga bílig sum er, tá hugsað verður um ta tíð sum er lögð í at framleiða hana. Við hesum verður prísurin í veruleikanum hildin niðri av lögtinginum um hetta uppskot, óbroytt, fer ígjøgnum.
- d) uppskotið talar niður á eina vinnu sum, tords alt, er við at byggja seg sterkt upp og í stóran mun er viðurkend uttanlands og í mótaheiminum. Tað harmar, at politiski myndugleikin hevur hug at gera tað truplari hjá okkum at reka okkara vinnu. Tað harmar okkum, at politiski myndugleikin beinleiðis vil spennu bein fyri okkum sum veruliga vilja byggja eina vinnu upp. Tað harmar okkum eisini, at politiski myndugleikin – kanska ótilvitað – leggur eftir eini vinnu sum er ein so primær kvinnudominerað vinna. Hetta er eisini eitt, eitt sindur óheppið signal at senda í 2020. Og tað harmar okkum eisini, at politiski myndugleikin skapar splid ímillum okkum sum reka vinnu, og tey, sum vilja vinna sær nakað av peningi av sínum frítíðarítrivi. Eitt gott samstarv millum partarnar er nógvar ferðir betur enn – nú á 5 sinni – at fáa okkum til,

útifrásíggjandi, til ikki at unna hvørøðrum ein rímuligan vinnuveg. Hetta gagnar í øllum føri ikki føroyskum handverki, siðvenju ella kreativiteti.

Ad b:

Er tað so at veruliga endamálið er at lætta um hjá heimavirkisvirkandi pensionistunum og geva teimum ein lítlan skattlætta, so er tað útmerkað fyri okkum. Tað er ikki heimavirkisvirkandi pensionistin vit síggja sum tann sum ger okkara vinnu meinast. Men vit meta stadigvekk at núljóðandi uppskot ger ikki tað, sum ynski ljóðar til at vera hjá uppskotstillaranum.

Okkara tilmæli er tí heldur okkurt í stíl við:

- Øll søla undir ávíst mark gjørdi at man tá bert lat mvg roknskap inn einaferð árliga í mun til kvartalsárliga. Hetta vildi lætt um stríðið hjá teimum sum fara uppum markið, og 'ræðast' mvg-roknskapin.
- At man gjørdi tað lættari at lata roknskap og mvg inn, við onkrum kontóri ella staðið har pensionisturin kundi farið og kanska latið inn manuelt heldur enn teldutøkt og við mínlykil og tí sum nú er. Tí roknskapur skal haldast óansæð, men tað er heldur bøvlut – serliga um man ikki hevur røttu telduna og ikki hvíkur í telduskipanunum.
- Og sum tað triðja, og tað sum veruliga hevði víst hvønn veg uppskotið vendir, so kundi man givið henda lætta til øll sum eru yvir ávísan aldur. Tað kundi verið 60 ár ella 65 ár ella pensiónsaldurin (sum so kann koma at broytast).

Ad c:

At lyfta skattaloftið fyri ítróttarvenjarar/ungdómsvenjarar gevur meining. Tað má vera áhugin hjá bæði landið og ítróttarfeløgum, at ungdómsliðini hava góðar venjarar, men tað kann vera sera dýrt hjá felagnum. Tí er tað góður stuðul til ungdómin, til heilsuna hjá teimum ungu (sosialu og fysisku) og til føroyskan ítrótt at leggja eitt loft so feløginu kunna sleppa við at gjalda minnið í løn, men venjarin fær tað sama útgaldið. Men tá er tað í veruleikanum felagnum man gevur lættan, ikki venjaranum. Júst soleiðis eigur at vera hugt at hesum uppskotinum. Her gevur tað ikki meining tí her gevur man kundunum lættan og ikki íverksetanum. Heri liggur ikki ein íverksetanarstuðul um tað er tað man hugsar - men man er bara við til at pressa prísir niður, men tað gagnar ikki íverksetan, tvørturímóti gongur tað út yvir okkum sum royna at skapa eitt grundarlag at liva av. Harvið gongur tað eisini út yvir íverksetan, uppá sigt, tí ynski hjá íverksetanum er væl eisini at skapa sær grundarlag til framtíðar fulltíðar vinnu.

Ad d:

At hækkað loftið er ikki bara eitt signalvirði um, at hendan vinnan er ikki nakað man skal taka í álvara og at vit sum eru í vinnuni nýtast ikki bekymra okkum um at halda okkum til annað enn heimahugnarí. At hækkað lofti er eisini við til at kóva vinnuna. Og eitt kann sigast við vissu – og tað er, at hendan vinnan dregur ikki til sín uttan tey kreativu - uttan tey sum brúka pengar og orku í marknaðarføring, at hava vørrur í handlunum og tryggja eina áhaldandi menning sum eisini hevur eitt altjóða móta tekki. Ongan vinning, einki insitament at vera í vinnuni og áhaldandi skapa nýtt og seta Føroyar á heimskortið fyri burðardyggan móta.

Vinarliga

Sissal Kj. Kristiansen, Shisa Brand &
Jóhanna av Steinum, Steinum Knitwear